

ELŐFIZETÉS:

Egész évre... 12 kor.
Fél évre... 6 kor.
Negyed évre... 3 kor.

*
A lap szellemi részét illető
küldemények a szerkesztő-
nek, anyagiak a laptulajdo-
nosnak küldendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DÍJ:

egy 1 hasábos petit sor 20 fill.
többszöri hirdetésnél olcsóbb.
Nyilttér sora 50 fillér.
Bélyegdíj minden hirdetésnél
60 fillér.

A hirdetések BITTERMANN
NÁNDOR ÉS FIA könyv- és
könyvnyomdájában fogadtatnak
el.
Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 20 fill.

Megjelen minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 20 fill.

A kereskedelem és ipar ünnepe.

(P. C.) A mindennapiasság szürkeségétől, mely a létért való nehéz küzdelmek kíséretében társadalmi életünkre lerakódott, mint oázis a végtelen pusztaságban, széles síkságaitól elült az az ünnep, melyet a budapesti kereskedelmi és iparkamara vasárnap a kormány részvétele mellett ült meg. A kamara ötvenéves fenállásának jubileumát tartotta s egyúttal megünneplelte új palotájának felavatását, mely azon a területen emelkedik, melyen a nehéz idők dacára egy egészen új, fővárosunk gyöngyöztető erejét bizonyító városrész keletkezett. Az ünnep fontosságát mindenki szemé elé állítják a beszédek, melyeket ez alkalommal mondtak. Mindenki tudja, hogy bizonyos oldalról szakadatlanul odaműködtek, hogy egyrészt a mezőgazdasági körök, másrészt a kereskedelmi és iparos körök közt ellentétet idézzenek elő, amely már-már nyílt ellenségeskedéssé fajult el. Kereskedelmi és iparos körökben a hangulat már oly izgatott volt, hogy még a miniszterek egyes kijelentéseit és intézkedéseit is már egyenes ellenségeskedésnek vették és csendben már talán oly küzdelemre készültek, melyről előre senki sem tudta megmondani, hogy hová fog vezetni. Ha, amire a kamara ötvenéves fenállásának ünnepe alkalmat nyújt, egy pillantást vetünk azokra az állapotokra, melyek félszázad előtt uralkodtak nálunk, meg fogjuk érteni a kereskedői kar rossz hangulatát. A szántóföldek, a rétek, az erdők, az állatállomány 50 évvel ezelőtti majdnem hasonló mértékben létezett, mint ma; de a termények értékesítése annyira elégtelen volt, hogy a mezőgazdasági termelés alig fedezte ki magát. Hiányzott a messze kiterjedő kereskedelem, mely tekintetével az egész világot körül fogta, mely nem irtózik a nagy rizikóktól s minden konjunkturát gyorsan kihasználja. A nagyszabású kereskedő hiányzott s ezért maradt vissza az ország minden gazdasági téren.

Az utolsó 50 év alatt egy izmos kereskedelem s ehhez támaszkodva, egy reményteljes ipar képződött. Ez egyáltalán nem a mezőgazdaság költségére történt, sőt inkább ez húzta belőle a legnagyobb hasznot, mert lehetségessé vált reá nézve, hogy terményeit minden időben értékesít-

hesse, az üzemet sokkalta intenzívebbé alakítsa, mint annak előtte. Még tovább is mehetünk s konstatálhatjuk, hogy a kereskedői kar soha sem volt szűkebbül. Mindenkor iparkodott a mezőgazdaság előkelőbb elemeit a kereskedelem és ipar fejlesztéséhez megnyerni s ahol lehetett, őket vezető helyekre állítani. Csak egy pillantást kell vetni annak a kereskedelem és ipar terén létező sok kisebb-nagyobb alkotásnak igazgató-ságaiban előforduló nevekre s bámulni fogunk, mily nagy mértékben törekedett a kereskedőség a komerciális és agricoli érdekek összekapcsolására. Ha ennek dacára támadtak újabb időben a kereskedelmet, ugy ezt valóban nem érdemelte meg és a kormány nagy szolgálatot tett az ország összes érdekeinek, midőn a budapesti kereskedelmi kamara 50 éves jubileumát alkalmul vette, hogy messze hallatszón hangoztassa a megnyugtató, az egyetértés és a közös együttműködés szavait.

Igen méltó bevezetés volt a miniszterelnök és a kereskedelemügyi miniszter kijelentéséhez a kamarai elnök, L á n c z y Leó országgyűlési képviselő beszéde, ki már a miskolci kongresszus alkalmával megadta államférfiúi fejtegetései által a lökést az egész ország hangulatának megváltozásához. Kevesebb és címátlanabb szóval nem lehet a magyar kereskedelem tradícióját oly preguans kifejezésre juttatni, mint Lánczy tette. Soha szem elől nem tévesztette a kamara — úgy mond Lánczy — az egyes osztályok összehangozatos együttműködésének fontosságát s mindig nyomatékosan hangoztatta, hogy az ország gazdasági főtényezőjének, a mezőgazdasági produkciónak felvirágoztatásában rejlenek a kereskedelem és ipar v i r á g z á s á n a k gyökerei. Ez az igazságot koronkél el lehet homályosítani, de tartósan félreismerni nem. Ha pedig bizonyítvány kell, Hegedűs Sándor kereskedelmi miniszter válasza megcáfolhatlan bizonyítvány. És ő messzebb ment, mint a kamara elnöke mehetett, midőn kijelentette, hogy veszedelem lenne a kereskedelmet terméketlenül tartani s az ipar fontosságát kicsinyíteni. Különös fontosságot nyert a kereskedelmi miniszter válasza azáltal, hogy a munkások és a kereskedelmi alkalmazottak érdekeinek ápolását ajánlotta a legmelegebben.

A szép ünnep koronáját az a nagyszabású,

komoly, lendületes beszéd képezte, melyet Széll Kálmán miniszterelnök a banketten tartott. Nem érhetné nagyobb csapás ezt az országot, — úgy mond — mint egy osztályharc! Szilárd elhatározása — tette hozzá a miniszterelnök — a gazdasági egyensúlyt fentartani és egyik osztálynak sem kedvezni a többiek költségére. E jogos és méltányos érzelemben van a különböző osztályok egyetértése és az összeségnek, mely az államot teszi, egyenletes virágzása.

Hallják meg e pompás szavakat künn az országban is és hozzák meg azok azt az áldást, mely bennök lakozik.

Az új ülészak. Az országgyűlés negyedik ülészakát szombaton rekesztik be, mire az ötödik ülészakot a képviselőház keddi ülésében nyitják meg.

Az újvidéki üdvözlés. Újvidékről jelentik nekünk: Az újvidéki szabadalvtípárt vasárnap tartotta szervező nagygyűlését, a melyen a pártnak sok tagja volt jelen. Molnár Hugó ref. lelkész a szabadalvtípárt eszméjét fejtegette és azt mondotta, hogy a szabadalvtípárt hazánk politikai és társadalmi életében valóságos missziót teljesít. Visszatekintett arra az időre, a mikor az újvidéki szabadalvtípárt a legnehezebb viszonyok között megalakult és rámutatott arra, hogy azóta mind nagyobb tért hódítva, Újvidéken mintegy a magyarság szimbóluma lett. Beszédét utána Kohn Károly dr. ügyvéd német nyelven tolmácsolta, mire a gyűlés elnöke újra Szalay Lajos ügyvédet választotta meg és meg hat al elnököt, őt jegyzőt és tizenhat tagú végrehajtó-bizottságot választott. Alelnök lett: Kohn Károly dr. ügyvéd, Brunner Ede gyáros, Belohorszky Gábor ev. főesperes, Szabó Lajos dr. ügyvéd, Molnár Hugó ref. lelkész és Wurst Lajos hitelintézeti igazgató. Szalay elnök ezután a párt tagjait hazafias működésre buzdította. Kohn Károly dr. indítványára azután a következő üdvözlő táviratot küldték Széll Kálmán miniszterelnöknek: Az újvidéki szabadalvtípárt végrehajtó bizottsága 1900. év október 9-én hozott határozati javaslata alapján a mai nagygyűlésen egyhangú lelkesedéssel kimondotta, hogy Nagyméltóságodat, mint országos pártvezérünket bizalomteljesen üdvözlöljük. Nagyméltóságod fényes politikai múltjában fényes biztosítékot látunk annak, hogy szeretett hazánk a hagyomány szerint ránk szállott szabadalvtípárgnak zászlaja alatt úgy gazdaságilag, mint politikailag fejlődni és erősödni fog, hogy a vallásfelekezettek közt fennálló béke semmiféle surlódások által meg nem zavartatik és államunk hatalmi állása mind szilárdabbá fog alakulni. Erős hittünk, hogy a Nagyméltóságod vezérlete alatt álló kormányunk a szabadalvtípárg zászlaját az ország javára és felvirágzására még igen soká boldogítani fogja. Isten áldása kísérje munkásságukat. Az újvidéki szabadalvtípárt nevében Szalay Lajos elnök.

A „BÁCSKA“ tárcája.

Szomorú...

Szomorú, homályos
Köd borong a tájon,
Fájó szívvel siratom
Vesztett boldogságom.

Fájó szívvel siratom...
— Mit se adnak rája,
„Nem ilyen koldusnak
Való az ő lánya!...“

Herold Gyula Béla.

ALMANACH 1901-RE.*

Megvolt immár az irodalom szüretje is: kissé később, mint a hegyaljai meg a badaconyi, de bizvást mondhatjuk, hogy a mustja forróbb, a bora zamatosabb, mint eddig. Öröm megköstölni: az irodalombarát talál benne fajtákat, amik megízlelése után egyet csattint a nyelvvel. A legfinomabb próbákat most küldik szét a piacra: az évenként pontosan megjelenő Almanach vignettájával. Mikszáth Kálmán a Singer és Wolfnerék Almanachjának szerkesztője, mesternek mutatta magát e próbák összeállításában. Csupa zamat, tűz és törtlmetezett tartalom. Tizenhét kitérő magyar új java munkáját válogatta egybe, sőt szedett hozzá új neveket is, a melyek eddig nem szerepeltek az Almanachban. Ez a szép kötetűl és vastag könyv csakugyan mérlegét adja az ide-

* Almanach az 1901. évre. Szerkeszti Mikszáth Kálmán. Egyetemes Regénytár. XVI. évfolyam IV.—V. kötet. Singer és Wolfner kiadása. Ára diszkótésben 2 korona.

magyar elbeszélő irodalomnak. Csupa kerek egyéniség mutatkozik be: vidám temperamentumok, majd hangulatra ringató poéták, fürge elbeszélők, könnyed causurók, mélyen szántó, borongó, misztikus lelkék. Az Almanach, az irodalmi szüret e próbaköztölője, szín, zamat, erő és tűz szerint válogatta össze ezt a sok csemegét, a melyek hasonlítanak a jó magyar borfajtákhoz abban is, hogy hol vigasságra hangolnak, hol merengésre csalogatnak, hol megrezdítik érzelmeink hurjait, vigadunk rajtuk s el-elmélázunk. Ebben is teljesen magyar ez a szép könyv: magyar talentum teremtetten a mi földünk, a mi egtünk, a mi kicsiny és nagy embereink örömeinek, bánatának hatása alatt. A főváros és a vidék levegőjéből vették ki mind azt a sok száz alakot, a kik itt az Almanach novelláiban szerepelnek. Sokoldalú, teljes világításban látjuk meg a magyar föld tájait és embereit. Gazdag gyűjtemény, a melyet, ha valamely külföldi nyelven jelenik vala meg, belső értékénél fogva menten lefordíttatnánk magyarra.

Ily válogatott és finom tartalommal jelent meg ezidén a jövő év legszebb időmutatója: az Almanach. Ez az életének immár tizenegyedik éve s e hosszú idő alatt szívesen várt pontos vendége ez a könyv minden magyar családnak, a mely a finom irodalmat élvezetnek tartja. A szerkesztésénél fogva nem csak kalendárium az almanach, nem csak a lepergő napok mutatója, hanem irodalom-mutató és irodalom-mérő is. Volt idő nálunk Magyarországon, a mikor hasonló évkönyvek voltak a mi literatúránk egyetlen mentevárai. Azóta gazdag s erős lett a magyar irodalom. Most az Almanach nem menedékhely többé, hanem a legnagyobb iríthehetségeinknek ezen megközelíthető szalója. Látni való, hogy a Mikszáth Kálmán Almanachja ma még jelentősebb, mint az egykor híres és történeti nevezetességtől almanachok. Akkor az évkönyvekben egy gyermekkorát élő irodalom gyűjtötte egybe szárnypróbálgatásait, most ki-

forrt, nagyra fejlődött kitérő szerzők adnak benne egymásnak találat.

Mikszáth Kálmán régi szokásához hiven ezidén is elmés bevezetést irt tizenhét íróársának munkái elé. Izeltől itt adjuk az ő előszavát, a melyben zamatos régi nyelven szólaltatja meg Anonymust, hogy azután a mai magyar ember esszejárással megadja rá a választ. Az előszó így szól:

ELŐSZÓ.

(Anonymus levele és az én rövid válaszaom.)

Az Almanach tekintetes szerkesztőjéhez!

Kedves atyámfia, ücsém Uram!

Hosszu évtizedek óta figyelem irodalmi működésedet, mindég a sarkadban voltam s ha valami igazítani valót találtam a dolgaidban, mindég figyelmeztettek. Mikor mások gáncsoltak, dicsértelek, hogy a közönyben meg ne fagyj, mikor mások dicsértek, korhotalak, hogy a tömjénben meg ne fulj.

Emlékszel-e arra az időre, mikor szini bírálatokat irtál Szegeden s egy hónap elsején a becsületes öreg Bodrogi, a szegediek kedvenc színésze az előadás után valahogy betévedt az „Oroszlán“ kávéháza s látván ott egy csomó nagy urat (a Tisza Lajos környezetéből) ferblizni, a különben szerény férfiú valami démoni láztól megkapatva, blattot kért, leltt közéljűk s egy pillanat alatt elvesztette egész havi gázsiját. Te akkor elmosolyodtál s nem voltál rest éjjel bemenni a szerkesztőségbe s bekorrigálni a szini referádába: „Bodrogi ellenben pech-el játszott.“

Persze az egész város nevetett másnap, de én haragosan szembeltem magamban és egy aláíratlan levelezőlapot küldtem neked: „Bodrogi csak a pénzt veszti, de ön a tehetségét tékozolja az ilyen sekélyes mókázásokra.“

Te még fiatal voltál akkor. Ficáknoltál az irodalom gyepén, mint egy csikó. Bizony bizony féltettek, hogy

Csak nőket érdekelhet e szennzációs felfedezés!

„AFRODITIN“

mellszépítő, a háremhölgyek csodahatású laurus-írja, mely visszavárásolja a női kebel elvesztett ifjúi üdeességét, ruganyos teit-eességét. A teatbőre bárszony-lágy-águvá és selyemfényűvé varázsolja. — Ezen csodahatású ír gyógynövényekből készül, tehát semmiféle ártalmas anyagot nem tartalmaz. Egy tégely ára használati utasítással 4 korona. — Törvényesen védve. — A pénz beküldésével vagy utánértelem megrendelhető a

„STEAROPTINUM“ laboratoriumában: Budapest, VII. kerület, Mexikói-ut 88. sz.

Uj zóna tarifa. Uj zóna tarifa életbeléptetését vette tervebe a kereskedelemügyi miniszter, de az új viteldijak személyszállításra vonatkozó részét az államvasutak kedvezőlen pénzügyi helyzete miatt bizonytalan időre el kellett halasztani. A podgyász-díjszabás lényegesen megváltozott, a mennyiben fenttárva jelenlegi zónákat a díjkiszámítás nem úgy mint eddig darabonként, hanem az igényes súly alapján és tekintet nélkül a podgyászdarabok számára fog végbemenni. A díjzétés pedig — a minimális 50 kilogram súly épségbentartásával — ezentúl olyképpen történik, hogy az 50 kilogramot meghaladó minden 10 kilogram után az első zónában 10, a másodikban 20 és minden további zónában 20 20 fillérrel többet kell fizetni.

Uj adó. 1901. január 1-én egy új adó lép életbe, illetve egy adónemet emel a földművelésügyi miniszter. Ugyanis a marhalevelek bélyegilletékét úgy emeli fel, hogy a 2 évesnél idősebb ló és szarvasmarha valamint öszvér-szamar után 12 fillér bélyegdíj fizetendő. Tehát az eddigi illetékek éppen a kétszerese. Sertes, jub, kecskék után eddig 10 darabig 10 fillér volt, jövőre darabonként 4, illetve 2 fillér lesz. Az ekként befolyó jövedelem csekélynek látszik, de ha meggondoljuk, hogy évente millió és millió marhalevel szükséges, bizony szép jövedelmi forrása lesz a kincstárnak.

A levelezőlap megrendszabályozása. A kereskedelemügyi miniszter rendeletét közli a hivatalos lap tegnapi száma, a melyben a miniszter a magánosok által gyártott levelezőlapoknál előírását határozza meg. E szerint az ilyen levelezőlapokon, a melyek közé a képes levelezőlap is tartozik, a fölírás a címlapon, legfeljebb szembeálló betűkkel, magyar nyelven ez: „Levelezőlap.“ Más nyelvű jelzéseket csak külön sorban és csak a magyar nyelvű felírás alatt lehet a levelezőlapra nyomtatni. A külfölddel való forgalomban azonban a nemzetközi egyezség alapján a francia nyelvű „Carte Postale“ fölírás illeti meg az elsőbbség, a magyar fölírás csak ez alatt következik.

Színház.

Oththon.

— Dráma 4 felvonásban. Irta: Sudermann H. Fordította: Márkus M. Színpad került november 12-én, hétfőn. —

Az előadás a nagybíró drámához méltó és minden tekintetben kifogástalan volt. A két főszerepben Arday I. és Vadász kiváló alakítást nyújtottak.

Arday (Magda) az atyai házból kiűzött és sok nyomorúság után magát világhírű énekesnővé felkeltő leány szerepét adta a nála már megszokott drámai hévvel és közvetlenséggel. Különösen kivált az atyjával és egykori csábítóival való jelenetekben, midőn anyai szeretetnek feláldozza mindenét, becsületét, atya szeretetét is.

Vadász (Swartz, ny. alezredes) hű mintaképe volt a háza egyszerű, romlatlan erkölcsi féltékenyen őrző családapának. Nem mindennapi drámai erőt és tehetséget mutatott az utolsó nagy jelenetekben, midőn Magda bukását megtudva, kész inkább magát s leányát megölni, mintsem hogy a becsületességét háza engedje szaradni.

Rokonszenves szerepe volt Gyárfásnak (Heffternek lelkész); a szíve fájdalomtá magába fojtó, csak hivatásának élő s egész egyéniségének varázsaival mindenki nagy hatást gyakorló lelkész szerepében szerencsésen érvényesíthette nem közönséges tehetségét.

Lomniczy (Keller, kormánytanácsos) Magda egykori csábítójának s a vidéki székvarosban a puritán erkölcsök szimuláló strébernek szerepét adta. Alakítása gondos és ügyes volt, mint mindig; de úgy tetszett, mintha szerepe által itt-ott követelt hímző-hámozó beszédével szereptudásának hiányait is takargatni igyekezett volna.

Dulich (Mariska) kis szerepében is nagyon kedves volt.

Ivánt (Miksa hadnagy), aki különben nem valami ügyesen mozgott kardjával, L. Perczel M. (Augusta), Kantai, Tukorai s a többi szereplők is gondos, összevágó alakításukkal nagyban hozzájárultak ahhoz, hogy az előadás a legsikerültebbek közé tartozott.

valami karóba találsz ugrani. De mintha hatott volna rád a szemrehányásom, abban hagyta a színi kritikát és egy elbeszélést olvastunk tőled „Az öreg Gaillard apó“ címen. Egy francia parasztot írsz le és szerepeltet az utolsó francia-burkusi háborúban.

Elovestam és szerettelek volna kupán ütni, de csak egy epizódokban főmédtem rád:

„Hát megveszekedett az ur? Az ur akarja leírni a francia parasztot? Irja le a magyart, ha tudja, mert az is nagy virtus. Hiszen a francia parasztot maguk a francia írók sem tudják jól eltalálni. Daudet csak pedzi egy kicsit, Maupassant tudja, a többi közel sem jár hozzá. És hát az ur akarja leírni a francia parasztot? No köszönöm. stb.“

Alkalmasint megrestelted az idegen országban való portyázást (az öregapád se járt te neked olyan messze), mert egymástán publikáltad ekkor a saját parasztlainkat, a tót atyfiakat, a palócokat. Hiszen szép, szép, hanem láttad e te valamikor azokat a tréfas pingálásokat, melyekkel a gyerekek tiltetik fel egymást? Huznak egy függélyes vonalat, amiből megint kiágazik egy kurtább vízszintes vonal, aztán megkérdezik: mi ez?

— Hát semmi.
— Dehog. Ez egy katona — mondják.
— Hogy-hogy?
— Ugy, hogy a katona már a fal mögött van, csak a szuronya hegye látszik.

Az egyik vonal t. i. a fal, a másik vonal a szurony hegye. Vagyis ez az úgynevezett „rajz“, amiben te excellál. Egy vonal így, egy vonal amúgy, de a lényeg, az már vagy eltűnt a fal mögött, vagy még elő nem jött.

Óhó, amice, engem nem teszel bolonddá, nekem az élő alak kell, nem a tartozéka. Elő nekem a katonával! Rajzold nekem az élő, lüktető társadalmat, amit körülöttem látok, ez a feladat. A tükört akarom, amelyben magamat is látom, te pedig elém hozol egy, a tükör rámájaról letört arabeszket. Edd meg!

Hiszen tudom, olvastam, mivel indokoljátok e kolibri teremtmények létrejöttét. Hogy azt mondjátok, a modern ember siet, nem ér rá hosszabb olvasmányokba merülni, olyan adag kell neki, aminő meg nem terheli, amit átfut, a meddig egy cigarettát elfüstöl.

Kár, hogy a földszint most is, mint a komoly daraboknál általában, csaknem egészen üres volt.

A bőregér.

— Operette 3 felvonásban. Irta: Strauss János. Színpad került nov. 13-án, kedden. —

A „keringő király“-nak e finom, kedves zenéjű operettje mennyire különb az újabb vaskos, szemérmelmen műveknél! Lám nem csak az utolsó durvaságok, hanem a szellemes bohóságok is mulattatók, kacagatók.

Az előadás ismét kitűnő volt. Huckstädt Irénnek (Rosalinda) nem csak kedves megjelenéséről s mindig elismert gyönyörű hangjáról, s szépen fejlődő énekművészetéről, hanem bátrabb, biztossabb játékaról is dicsérettel kell szólni. Nagy tetszéssel énekelte a szép magyar nótákat. Pálffy Ninat (Adel) nem kell dicsérni, már az egyhangúság elkerülését végezt sem. A hercegi estélyen s a fogházigazgatónál — mint ál művésznő — igazi művésznő volt. Szalóky Dező (Eisenstein) minden újabb szerepével csak fokozza sikereit. Lomnity híven megjátszotta a pityókos fogházigazgatót. Még énekel is. A színlapról lemaradt Békéfy szép tenorja nem csak Huckstädt-Rosalindának, hanem a közönségnek is nagyon tetszett. Kacagató mellékalak volt Tukorai, a besudáldozott fogházfelügyelő.

A karok szokatlanul jól énekeltek. Közönség csak felebe-harmadában töltötte meg a házat.

R.

Az arany kakas.

— Énekes bohózat 3 felvonásban. Irta: Blumenthal Oszkár és Kadalburg Gusztáv. Fordította: Fáy J. Béla. Színpad került november 14-én, szerdán, másodszor és utoljára. —

Az előadás ép oly jó volt, mint az első.

R.

Jövő heti műsor.

Hétfőn: *Szökimondó asszony-ság.* Kedden: *Ripp van Winkle.* Szerdán: *Francillon.* Csütörtök: *Nebántsvirág.* Szombat: *Szép Heléna.* Vasárnap: Pálffy Nina jutalomjátékai berletstűnetben: *Három pár cipő.*

Ujdonságok.

Kinevezés. A pénzügyminiszter Pézely Árpád abauj-szautói adóhivatali ellenőrt a palánkai adóhivatalhoz pénztárosná nevezte ki.

Kinevezés. A pénzügyminiszter Spiller Oszkár ujvidéki adóhivatali gyakornokot a váci adóhivatalhoz adótitkárrá nevezte ki.

Kinevezés. Az igazságügyminiszter Borbai István szabadkai törvényszéki irnokot a zentai járásbírószághoz segédtekkönyvessé nevezte ki.

Előléptetés. Az ujvidéki törvényszék elnöke Cséki István ujvidéki járásbírószághoz II. fokozatbeli hivatal-szolgát az első fizetési fokozatba léptette elő.

Erszébet királyné emlékezete. November 19-én, szent Erszébet napján, országos gyásznap lesz néhai Erszébet királyné dicső emlékére. Valamennyi templomban isteni tiszteletet tartanak és a kultuszminiszter tavalyi rendeletének értelmében az iskolák is emléktáncot rendeznek.

Megtagadott névmagyarosítás. Bács-Petrovoszello község, melynek régi neve Péterrév, képviselőtestülete a belügyminiszterium leiratá alapján folyó hó 12-én foglalkozott azzal a kérdéssel, hogy a község nevét megmagyarosítja-e? A képviselőtestület 11 szavazattal 10 ellenében a Petrovoszello név meg-hagyása mellett nyilatkozott. A két jegyző a szavazásnál nem vett részt. A határozat azért is meglepő, mert a község néhány évvel ezelőtt csaknem egyhangulag foglalt állást a magyar „Péterrév“ mellett.

Pályázat. Orvosi állásra Ujvidék városánál. Pályázati kérvények két hét alatt nyújtandók be.

Vörheny járvány. Apatinból írja tudósítók: A községünkben járványosan uralkodó vörheny járvány miatt az összes elemi iskolák és kisdudóvok bizonytalan időre az előadásokat beszüntették.

Gyermekmenház Szabadkán. A „Fehé Kereszt Országos Lelchenház Egyesület“ szabadkai fiókja, melynek élén Vojnits Szemző Jozefa urasszony, az emberszeretet magasztos, lélekemelő eszményeinek vármegyeszerte ismert örangyala, mint védnök helyettes áll, nemeselektű nőtárgjai fáradságos és kitartó munkájának áldáshozó gyümölcset, a „Gyermekmenház“-at folyó évi november hó 18-án fogja ünnepélyesen megnyitni. A megnyitási ünnepélyre a következő meghívott kaptak: Meghívó f. évi november hó 18-án a Fehér Kereszt Orsz. Lelchenház Egyesület szabadkai fiókja által alapított gyermekmenhely ünnepélyes megnyitására és ezzel kapcsolatosan rendezendő ünnepségekre. Szabadkán, 1900. november hó 8-án. Vojnits Szemző Jozefa, védnök helyettes. Birkáss Szuchich Adrienne, elnök. Pertich Mihály, elnök. Szigethy József, titkár. Program: nov. 17-én este: 1. A kormány és központi intézet képviselői és vidéki vendégek fogadása a vasutnál, elszállásolása. 2. Diszeloadás a színházban a vendégek tiszteletére felnyolc órakor. Nov. 18-án: 1. Reggel 9 órakor gyűlékezés a gymnásium dísztermében, 10 órakor mise a Szt. Teréz egyházban, mise után diszgyűlés ugyancsak a gymnásium dísztermében. A diszgyűlés sorrendje: 1. A szabadkai dalegyesület éneklése a Szózatot. 2. Előnk megnyitja. Pertich Mihály. 3. Az egyet történeti fejlődése, előterjeszti Szigethy József titkár. 4. Költemény dr. Csillag Karolytól, előadja a szerző. 6. Tabody Jozsef es. és kir. kamarás, miniszteri oszt. tanácsos ur „a jótékony-ságról.“ 6. Hymnusz. A diszgyűlés után a menház megtekintése és az egyet jöltevi arcképekének letelezése. Ugyanaznap d. u. 2 órakor diszbead a Nemzeti Casinó nagytermében. Egy teríték ára 4 korona. Az ünnepélyre meghívottak: Szell Kalmán belügyminiszter, Csaszka György kalocsai érsek, báró Vojnits István Bács-Bodrogh vármegye és Zombor város főispánja, Schmausz Endre Szabadka és Baja városok főispánja, Karacson Gyula vármegyei alispán, az „országos fehér kereszt egyesület“ igazgatósága, Szabadka, Baja, Ujvidék, Zombor és Zenta városok törvényhatósága és az összes vármegyei főszolgabírók stb. A humanus intézmény Szabadkán a vasuti indóház közelében lévő Bedzsula-féle házban van elhelyezve és a modern hygienia minden követelményeinek megfelelőleg felszerelve és berendezve. A menházat a „Szent Vince“ rendbeli apácáknak önfeláldozó gondossággal vezetik. Eddig 20 elhagyott gyermek van az intézetben. A menházban felvesznek minden hatóságilag elhagyatottnak nyilvánított gyermeket vagy leleceit. A menház működésének megkezdését a belügyminiszter körrendeletben tudatta az ország valamennyi törvényhatóságával és egyúttal felhívta azokat, hogy a gyermekelhelyezéseknél az új intézetet is vegyék figyelembe és az elhagyott gyermekeket lehetőleg ott helyezték el, még abban az esetben is, ha esetleg a gyermeket és kísérőjét vasuton kellene Szabadkára szállítani. Az intézet igazgatóságánál a gyermek és kísérője számára ingyenes vasuti jegyek allanak rendelkezésre. A megnyitási ünnepélyről lapunk legközelebbi számában hozunk részletes tudósítást.

Iskola vizsgálat. Prgl.-Szent-Ivánról írják lapunknak: Körössy Henrik dr. a vallás és közoktatásügyi miniszteriumba beosztott kir. tanfelügyelő, miniszteri biztos, Gräff Nikáz vm. kir. tanfelügyelő kíséretében a napokban községünkben járt és megvizsgálta a község összes közművelődési intézeteit. A miniszteri biztos alapos vizsgálat és szemle tárgyává tette az óvodát és a községi iskola összes osztályait és kiterjeszkedett nemcsak az iskola adminisztráció minden ágazatára, az iskolai felszerelésekre, hanem különös figyelemmel volt a nevelés és tanítás minden ágazatára. A látottak és hallottak, de főképen kulturintézményeink nemzeti irányban való fejlődése vitta ki általános meglepedést.

Bepörölt község. A télen történt, hogy Fekete Szilveszter szabadkai lakos, Pacséron járt és éjnek idején a fűtőcan végig vonuló árokba esett és ott meg is halt. Az elhunytak özvegye bepörölte Pacsér községét 24000 korona kárterítés erejéig, mert — állítólag — a község mulasztása folytán történt a balalós szerencsétlenség, miután az árok mellett korlátokat nem alkalmazott. A perben az ítéletet nagy érdeklődéssel várják.

Az Almanachról van szó. Mindig érdekelt ez a kis könyvecske. Uj írók, új irodalmi hangok keletkeztek. Igaz, hogy örökké azok az átkozott „rajzok“ kísértettek a könyvben. Mindegy, beletörődtem; utóvégre is egy bőgre tengeri vízben benne vannak a tenger minden ingredientjai, benne vannak az ázalagok is, de hogy cápak nincsenek benne, — azért még sem lehet a bőgrét szidni.

Megelekedtem azzal, hogy elfoglalt ember létemre ebből a könyvből bizonyos fokig anfaít lehetek az elbeszél irodalomban. Egyszer évenként egy ket oramba került az évi termés minőségét kierezni az Almanachbeli mustrákból, megíthetem ismerős íróim fejlődését vagy hanyatlását, frissességét vagy lankadságát, megismerkedhetem nagyjában az új írókkal és irányzatokkal, az új levegővel es elbeszélési tónussal — s esetleg innen asszentalhatok magamnak új kedvencet, akinek a műveire aztán teljes erővel rávessem magamat... Szóval jó az, ha a lusta öreg darázs kiszaglászsa innen könnyű szerrel, hogy melyik fa virágján van a legtöb méz.

Mert hármilyen nagy is a világliteratura és bár több nyelven olvasok, mégis csak a miénk nekem az igazi, az édes. Mit bánom én Tolstojt, Kiplinget! Ezeket csak élvezem. De a miénknek diadalittasan tombol a lelke.

S valóban sokra vitték éppen es elbeszélő ághban — a többi sajnos meglehetősen stagnál most. Sokszor dicsekedtem az Almanach-chal ftnek-fának: — Nézzetek, milyen haladás! Mekkora ut a Remellayaktól, Szefflyektől idáig! Még a leggyengébb író is egy kolosszus hozzájuk képest!

Mert nem az mutatja egy nemzet műveltségét, hogy egy-két titán támad köztükk véletlenül; a kultura mértéke a középszerűség ereje.

Elgondoltam, mi lett ebből a mi nyelvünk, melyről azt mondták még száz év előtt, hogy csak a csikókkal való beszélgetésre alkalmas. S mennyire magyar ez az irodalom! A magyar föld ize, a magyar ég színpompája, annak a tőnek a zamataja, amelyet még Mikos Kelemen és Cserey uraimék tiltettek.

Hja, hja! Az embernek mindig a legkedvesebb tyukját viszi el a róka. Aggódva látom most egy-két év óta, hogy éppen a magyar lélek készült veszendőbe

Ej, milyen logika, milyen logika! Hát szabad a teremtésnek a cigarettához alkalmazkodni? Azt mondánám, hogy oktalanság, de nem mondom, mert az oktalán állatok nem teszik. Vajjon kisebb bornyukat szűlnek e a tehenek azzal az indoklással, hogy a rossz gyomru modern ember úgy sem tud egy egész bornyut egyszerre megenni? Persze csak egy adagot kellene szűlnök. Az volna a chic: Például egy fél kilogram vesepecsenyét.

Ezek az érveléseim hatottak rád. Uj térre csaptál át és a „tisztelet házat“ karrikírozad évekig. No hat ez már a társadalom, most már jó nyomon volnál, de tudja isten, még se tudtam veled egészen elégedett lenni, mert gloriálkílad a léhaságot. Rontottad azokat a becsütletes simplex embereket, mert úgy irtál róluk, mintha megannyian államférfiak volnának, és rontottad a közönség szemében azt a néhány államférfit, aki köztük van, mert játszóttál, ingerkedtel, pajkoskodtal velük, hogy a közönség hol a liliputi emberké, hol pedig az óriások országában hitte magát — és végül úgy tűnt fel neki az egész parlament a te írásaidból, mint egy bohó kedves kis játék, amely tarka-barka figuráival jár, kelepel, berreg, míg egyszer aztán magától is elromlik.

Hát ezt nem jól tetted, lelke, mert ha neked kérészt kést adott az isten kezébe, azt azért adta, hogy a nagy fákat nyesegetd vele a mezőn, nem pedig azért, hogy lekuporodva a földön kuszó indákhöz, fantasztikus cirádákat szurkálj ki a hegyivel a tőkökre.

No de ezeket annak idején irtam meg neked részletesen, persze akkor is anonym, mint mindig. Képzelem, sokat törted a fejedet, ki lehetek, hogy mindent tudok felőled és egészen beléd látok. Hát ne is kutasd, soha se fogod megtudni. Gondold, hogy ez vagyok, vagy az vagyok; egy érdeklődő idegen, egy ellenség vagy egy jó barát, egy keserű és rusztikus észjárású kritikus, esetleg egy zsémbes vén laikus. Vagy gondold azt, hogy a saját lelkiismereted vagyok. Szóval, gondolj felőlem, amit akarsz, tégy be engem egy olyan testbe, a minő neked tetszik, de hogy engem valamikor lerázhass, arra ne is gondolj.

Ezuttal azonban grátia a fejednek, mert ugyanis a hosszú lélekzetű munkák jegyében vagy, most hát nem körtök beléd, a helyett egy sokkal veszedelmesebb dologra hívom fel a figyelmedet.

Schweidel József, aradi vértanú megvédelmezése. Schweidel József honvédtábornokról, az aradi vértanúról, zombori főldinéről azt írta a minap tárcarovatában az Egyetértés, hogy úgy jutott az aradi mártírok közé, mint Pilátus a krédóba s a legfőbbtűne az volt, hogy a szerencsétlen schwechati csatában részt vett. A hős vértanútábornok emléke mellett egy füzetekében sikra száll Schweidel Béla 48-as honvédszázados, az Országos Központi Honvédbizottság tagja s dr. Balogh Sándor 48-as honvédszázados, a Budapesti 48-49-es Honvédegyesület elnöke. Schweidel honvédtábornok érdemeit említve elmondják a többi közt, hogy a schwechati csatában igen vitézül viselkedett s mint hadosztályparancsnok utjátálta a megfutamodott nemzetőri tömegre rohamot osztrákoknak s ezáltal sok honfitársának életét mentette meg. A hadosztályt, dacára, hogy sebei kinyiták, levezette a fővárosig s itt Kossuthhoz csatlakozva a hadtgyminiszteri osztályfőnökséget elfogadta s mint ilyen Debrecenben és Pesten is nagy buzgóságot fejtett ki az új zászlóaljok összeállításában és felszerelésében. Ez érdemei is hozzájárultak, hogy Kossuth ilyen kifejezések között nevezte ki őt Pestváros hadparancsnokává: „magam és hazafiás kormányom biztonosságát főleg tábornok ur kezébe letéve erzem biztosítottak!” A hős tábornok számos érdemét sorolják el ezután a rehabilitáló füzet szerzői s ami azt illeti, hogyan került az aradi vértanúk közé, erre vonatkozóan ezt írják: „Mert Aradnak is hadparancsnoka volt, nem akart menekülni, bár erre Kossuth fölkérte. Világosra vonult, hogy tábornoktársai sorsában osztozkodjék. Nem úgy került tehát a nagyjellemtől, kizárólag katonai pályára képzett, testül-lelkével magyarnak nevelt Schweidel tábornok a vértanúk közé, mint Pilátus a krédóba, mert a világsi fejevételnél véletlenül jelen volt, hanem igenis azért, mert a magyar haza egyik legképzettebb vitéz katonája, legbíbóbb fainak egyike Meszaros Lázár, Kiss Ernő, Répássy és Aulich legbensőbb barátja s Kossuth egyik bizalmasabb főembere volt s a vértanúságra ugyancsak rászolgált.”

Szobrok beszentelése. Apatinból írja tudósítónk: Vallásos szép ünnepélynek volt színhelye mult vasárnap Apatin községe. Özv. Wény Mártonné, e nemeslelkű vallásos urnó 13,500 koronát adományozott egy Szentbaromság szoborra, a község hitű lakossága pedig a maga körében kegyes adományokból 8000 koronát gyűjtött össze egy Jesus-szoborra. Mindkét szobrot Kiss György szobrász készítette és mindkettő valóságos műremek. A szobrokat vasárnap délelőtt leplezték le egyházi fényvel, nagy ünnepélyességgel, beláthatatlan számú néptömeg jelenlétében. Delben ünnepi ebéd volt a községi vendéglőben, amelyen mintegy felszázan vettek részt. A lakoma folyamán lelkes tósztokban ünnepelték özv. Wény Mártonné urnót és a szobrok mesterét, Kiss György szobrászt. Tudósításomat egész községünk egyesült és melyen érzett fobászával végzem: Isten áldása legyen a nemesszívű jötevé urasszonyon.

Halalozás. Özv. Schläffer Antalné szül. Raichl Janka magánzó f. hó 11-ik napján ötvenöt éves korában szívizéltűdés következtében Apatinban meghalt. A közti szletetben álló urasszony balála mely részvétet keltett és sok tekintélyes apatini családot borított gyászba. Temetése folyó hó 13-an nagy részvét mellett ment végbe. Béke hamvaira!

Házasság. Vincze János földbirtokos nőül vette Kramer Rozsika kisasszonyt, Kramer Janos ó-kanizsai földbirtokos leányát.

Halalozás. Wolner Józsa okleveles kisededóvónó élete huszonkét éves korában Baján meghalt. Temetése nagy részvét mellett ment végbe.

Csillaghullás. November hó második felében éjjelenként minden esztendőben megújul az a csodás látvány, amelyet a világűrben szétbúlló izzó meteorok fénye nyújt. A keringő meteorok éppen ekkor keresztetik az üstökösök és a föld pályájának érintkezési pontjait és így ekkor kerülnek evról-évre szemünk elé. A csillagászok számítása szerint az ideai csillaghullás felette bőséges és érdekes lesz. Az izzó meteorok már jökor este felhűnek az egboltozaton és hajnalig fokozó meretekben fogják beragyogni a légkört. A legtöbb meteor előrelatuatolag napféltéle előtt lesz látható.

menni az irodalomból. Az Almanachban, e kis területen összeszorulva látszik meg legjobban a veszedelmes processzus, mely az elbeszélő irodalom egészségesen megindult fejlődését rossz irányba találja lökni.

Ugyanis két nagy baj jelentkezik az Almanachban, ennélfogva egyebtől is; két feltalálási tábort kavargat és tör egymás ellen kétfelől. Ab, milyen háború ez barátom! Az egyik félnek sem szabad benne győzni.

Az egyik baj az idegen levegő, amit a kozmopoliták hoznak be. Hiszen nem rossz emberek, nem lehet rájuk haragudni. Odatapadnak a világhírű mesterek műveivel, mint a püccs az idegen testekhez és annyira teleszopiák magukat, hogy amikor aztán ők akarnak produkálni, az a fölszitt idegen vér csöpög ki belőlük, mert több bennük az idegen vér, mint a maguké. Magyar történeteket írnak ugyan, de alakjaikban orosz vagy francia ver kering. Bocsásd meg oh Apollo, hogy vért mondtam. Veszett ördög, az nem vér. E szerencsétlen marquis-k és vicomte-ok csak árnyéka bizonyos ismerőseinknek, akikkel először még abban az időben találkoztunk, mikor szellemesek és egészségesek voltak, most már paralysis progresszívába estek és csodálatos módon magyar álnév alatt itt a magyar falvakban csatangolnak, udvarolván magyar vezetéknevű Nanetteknek és Szönyácskáknak.

Csak az idegen levegőért esem kétségbe, de följajdulhatnám a szecessziós témák miatt is. Oh jaj, hiszen ezek az alakok mind a St-Sulpice kórházból kerülnek ki. Egy egy excentrikus betegség, valami öröklött perversitás és a schwengalismus különféle változatai. Még jó, aki csak Bourget-ista és lélektani boncolást végez — persze konyhakéssel, de hajb, aki Dosztojevskyig ágaskodik s a bűnt akarja rokonszenvesé tenni. Mintha egyéb se volna Raszkolnyikovban, csak éppen ez. Oh kis oktondik! Nem a bűnt tette Dosztojevsky széppé, hanem hatalmas szívével és lángeszével az olvasók lelkét tette jóvá és ragadta oly magasra, a honnan a bűn nem olyan nagyon rut, csak nagyon szánalomraméltó.

E kozmopoliták idegen levegője csak az egyik baj — a másik túlnépies irány, mely átsap a póriásba. Nem szűkség annak a kimutatása, hogy a magyar nyelvet hogy bírják elcsavarni az együgyű parasztok. Epen olyan

Kegyelet. Az ó-becei magyar dalkör — mint tudósítónk jelenti — mozgalmat indít az iránt, hogy volt elnöke, a kiváló költő és szónok Csopor Gyulának sírjára közadakozás útján emlékoszlop emeltessek. A dalkör kebeléből kiküldött bizottság fel fogja szolítani a többi társadalmi köröket is, hogy képviselőiket küldjék ki és így megalakulva fogja a bizottság a gyűjtést megkezdeni.

Gavallér ezredes. Ujvidékről írják: A városban élénk beszéd tárgya Strobl ezredesnek, a 70. gyalogezred parancsnokának egy gavallér tette. Az nap reggel ugyanis, amikor a novemberi kinevezések a rendeleti közlönyben megjelentek, minden hadnaggyá előléptetett tisztbelyettes ott találta asztalán Strobl ezredesnek gratuláló levelét, melyhez egy újonatuj arany kardbóját volt mellékelve.

Hangverseny. A garai mükedvelők folyó hó 21-én Utry Ferenc nagyvendéglőjében hangversenyt és táncmulatságot rendeznek. A hangverseny műsora a következők: Csokonay-nyitány, Kéler Bélától, op. 139. négy kézre, zongorán előadják: Eisemann Mihály gákovai tanító és Gárszik Lajos káplán. Vadászdal, Astholz F.-től 4 szólamu vegyeskar, előadja a mükedvelők énekkara. Air varié. Ch. de Beriot-tól, op. 12. hegedűn zongorakísérettel, előadják: Dr. Malcsiner Emil, garai közs. orvos és Gárszik Lajos káplán. Petőfi költszete. Felolvasás. Tartja Trisler Károly (Don Carlos). Magyar népdalok. Cimbalmos előadja Tóth Jenő tanító. A vándor. Schubert H. től. Műdal, éneklő Tumbász Mariska k. a., zongorán kíséri Gárszik Lajos káplán. Resignation, Dancla K.-től op. 59. b) Magyar ábránd, Geisinger Ivántól, op. 89., hegedűn zongorakísérettel, előadják: Dr. Malcsiner Emil, garai közs. orvos és Gárszik Lajos káplán. A köny, Witt F.-től, négy szólamu vegyeskar, előadja a mükedvelők énekkara. Paraszt és költő, Suppé F.-től, 217. op. négy kézre, zongorán előadják: Penninger József rigyicai kantor-tanító és Gárszik Lajos káplán. Belépti-díj személyenként 1 korona 20 fillér. Családjegye 2 korona 40 fillér. Kezdeté esti 8 órakor. A hangverseny tiszta józselme iskolai célokra van szánva. Felül-fizetéseket köszönettel fogad és hírlapilag nyugtáz a rendezőség.

Az adai szocialista. Két csókai földműves alaposan megjárta a szocialistasággal. Egy szép napon beállított hozzájuk Pesti József adai lakos és azt mondta a két atyafuak, hogy néhány nap mulva a pesti szocialista vezér lejön Adára és minden szocialistának 200 korona helyett 600 koronát ad, mert annyi a pénze, hogy nem tudja, hová tegye. A két csókai atyafi felült a csabító igéretnek és elmentek Adára és mindegyik 400—400 koronát vitt magával. Pesti József bemutatta őket egy elegáns fiatal urnak, a ki felszólította őket, hogy menjenek az adai határban levő birtokara. Ezek engedelmkedtek és mikor a falun kívül voltak, az erdő közt vezető uton két lövés dördült el és az erdőből két fegyveres ember rohant ki és megtámadta a csókaiakat, pézslüket elvették, aztán eltűntek az erdőben, ott hagyva a halálra rémült embereket. A csendőrség a két rablót, Pesti Józsefet és Sterbih János adai rovott multu csavargót néhány napi nyomozás után elfogta. A szabadkai kir. törvényszék 1—1 évi fegyháza ítélte őket.

Házasság. Rózsa Miksa dr., ó-becei ügyvéd, az „Ó-Becse és Videke” munkatársa, folyó hó 21-én esküszik örök hűséget Deutsch Rezsike kisasszonynak, Deutsch Adolf dr. orvos leányanak B. Petrovosszellón.

Fordított világ. Zentáról írják lapunknak: Eddig úgy tudtuk, hogy a Tisza folyik a Dunába, de most a seccesiós világban minden másként van. Mas még most a vizek folyása is. A Tisza Ó-Becse és Tittel közt árad, mely áradás onnan ered, hogy a magasabb vizállás Duna a Tisza vizét visszaszorítja, sőt részben a Tiszába folyik, a melynek vizállása oly alacsony, mint már emberemlékezet óta nem volt.

Hamis forintosok. Zentán hamis egyforintosok vannak forgalomban. Valoszinű, hogy ott helyben vagy a közvetlen szomszédságban készülnek a hamis ónból készült egyforintosok, mert igen sok van forgalomban Zentán. Alig van tizlet, hol a hamisítóknek ne sikerült volna 1—2 darabon tudadni.

Asszony miatt. Csurogról írják lapunknak: Községünket csendes, békés, jóra való emberek lakják. Ilyenkor tél elején, már behuzódik mindenki alacsony kis házikójába és élnek abból, a mit nyáron megkerestek tisztességben, békeségben, nyugodtan. A napokban megzavarta a község nyugalmat bolmi szerelmi história, néhány puska ropogás és a falu legszebb legényének Molnár Antalnak korai, szomorú halála. Asszony miatt történt az egész. Molnár József jómódu parasztgazda felesége miatt. Fiatal volt ez az asszony, szép is volt, csinos volt, nagyon szemrevaló volt. És szerelmes szíve volt, melylyel azonban nem az urát, Molnár Józsefet, hanem Visky Mihályt szerette. És Visky Mihály büszke volt a szép asszony szerelmére, izlett neki a karesu menyecske ölése meg piros ajkának édes csókja. Viszonozta is. Ha leszállott az este, Visky Mihály a kerítés alján már várt szép asszonyára. Ha kibuzta Molnár József lábát a faluból, Visky Mihály legelőszőr vette ezt észre és nem sokáig váratott magára. Így éltek hosszabb ideig tiltott, bűnös, de édes szerelemben. Sokat suttogtak erről a faluban. Eljutott a szóbeszéd Molnár József uram fülebe is, de ő semmi áron se akart ilyesmit elhinni. Még haragudott is. Hogy az ő feleségére senki se merjen rosszat beszélni, mert könnyen megbánhatja. Nem is szolt hát neki senki se. Nagy volt azonban a csodalkozása, mikor a mult léten faképnél hagyta a felesége és átköltözött a szeretőjéhez Visky Mihályhoz. Szégyelte magát szörnyen. Kérlette az asszonyt, hogy térjen vissza hozzá, a hités urához, de akár falra borsót hányt volna. Az asszony nem jött, ölelte, esókolta tovább a szeretőjét. Molnár József elpanaszolta nagy baját öccsének Antalnak, a ki most szabadult katonáéktól és írást is ösmert. Így történt aztán, hogy Molnár Antal tegnapelőtt elindult sógorasszonyához, hogy visszatérre bírja. Utközben találkozott Viskyvel s heves szemrehányásokat tett neki, a miért megzavarta és feldúlt a bányának családi boldogságát. Visky durván rávált Molnár-ra, hogy minek avatkozik az ő dolgába, Molnár erre fejszét ragadott és Viskyre támadt. A csabító berohant lakásába, honnan néhány perc mulva revolverrel kezében jött ki és háromszor Molnár-ra lött. A szerencsétlen fiatal embert az egyik golyó szívére találta és holtan rogyott össze. Ezt a szomorú esetet most izgatottan tárgyalják a környéken. Kukorica morzsolás közben az asszonyok is elmondják, a lányok is elmondják, hogy ilyen meg olyan kikapós menyecske volt Molnár Józsefné és milyen derék szép ember volt Anti, a szegény Molnár Anti. Legszebb is volt, legderékabb is volt, csupa becsületesség meg jószág volt, még katonáéknál is szerették. Sok szó esik róla, hanem nem is ötlet sirtatják, mint inkább a bányát, Molnár József gazd'uramat. A csalfa asszonyt is megsajnálják egynéhányan. Elvégre — sok ember szemében — ő nem oka semminek. Ha a vére olyan.

Megölte magát, mert meglópták. Szomorú véget ért — mint levelezőnk írja — Taiguer Jakab ó-becei késes és közsőrűs. Mig a felesége a piacon járt, borotvával átmetszette a nyakát. Mire a felesége bazaarkezett, már annyi vért vesztett, hogy hosszú kín-lódás után ma meghalt. Öngyilkosságának oka az, hogy a napokban föltörték közsőrűs mülhelyét és onnan elloptak minden értékes holmit, mintegy háromszáz forint értékben. Ez nagyon elkiserítette a szorgalmas iparost és teljesen életuntá lett.

Vasári idill. Pivnicán a közbiztonság nem igen áll a legjobb lábán. A legutóbb megtartott vásár alkalmával ugyanis maguk a rendőrök vertek el 10—15 embert veszedelmesen, a kik most mind az ágyat nyomják. Hja rüdnök muszáj lenni.

Sarkányeregetés — lábtörés. Ujvidékről írják: Finta Janosné az ősszel az utcán összeütközött egy sarkányt eregető fuocskával, kinek úgy lépett a lábára, hogy az bokában ketté törtött. A fiu azt vallotta, hogy a baleset szándékosan történt, Fintáné pedig a véletlent hangoztatta. Az ujvidéki törvényszék az asszonyt tiz havi börtönrre ítélte.

Sertés kiviteli tilalom. A sertésvésznek osztrák területre történt behurcolása miatt a hódásági, bács kulai, topolyai és ujvidéki járásokból a sertéseknek Ausztriába való bevitele tilos.

hiba ez, mint a hírlapokban az a szomorú látvány, hogy csavarják el viszont a nyelvet azok, a kik németül gondolkoznak. A néptől tanulja a nyelvet az író kétségkivitt, mint a hogy a számocát az erdőn szedi az ember. De megtisztítva, megmosva, a rothadtat, satnyát, éretlenül kidobálva kell azt feltalálni. Az aroma rajta legyen, de a rög, penész és a hékanyal nem.

Némely írónk valóságosan összeüjtjük a nép száján forgó, szemeszedett karakán kiszólásokat és furcsaságokat, úgy hogy ez a nyelv, ez az észjárás és előadási forma szinte bög a ködmönszagtól. Mintha erővel le akarnák húzni az előadási hangot, a nyelv hajlekonyágát, finomságát arról a magaslatról, a hová azt Vörösmarty, Arany, Petőfi, Jókai, Gyulay és velők két nemzedék emelte. Minden kell nekik, a mi a paraszt emlékbén megfogott, ha szép, ha nem szép, de legjobban az olyan, a mit még ők se hallottak, a mit egy-egy mókás paraszt kigondolt és semmi sem kell, a mi már megemesedett és törvénytől vált akár a grammatikában, akár az irodalomban. Boldogok, ha valami olyat talál-nak, a mi különös és szokatlan, ha paripatikuak nevezhetik a kappant, mert gőceji paraszt így mondja, vagy kelepász madárnak a mókust, mert a felkegyelmű Bölöndér Jóska, látván a mókust kalimpálni a fán, ekképen körösztelte el.

No hát barátom ez nem jól van így. Ez ellen kellene, hogy segítetek. Mert e két ellentétes tábor kezd egymással farkasszemet nézni az irodalomban... és a te Almanachodban is folyik a csendes háború a két irányzat közt.

Erről írj az idén előszót amice, de keményen kell a tollat megnyomni, mert nekem nagy aggodalmaim vannak, hogy ha a túlnépies irány talál terjeszkedni, akkor a magasabb izlés pusztul el, ha pedig az idegen levegő így ömlik be ezentul is, akkor a nemzeti lélek marad halva.

Sapientia pauca. Dixi et salvavi animam meam.

Anonymus.

Kedves öreg Anonymus!

Nem haragszom rád cipőpészedéért. Csak korholj engem, a mikor jónak látod, meglehet, hasznát látom. Hanem ebben az egy esetben erről a két felhozott bajról fölősegek, vagy legalább tulzoltak az aggodalmaid.

Hiszen némileg igaz, a mit írsz, csakugyan vannak írónk és az Almanachban is vannak, a kik idegen levegőt mozgatnak munkáikban s viszont vannak olyanok, a kik érezve a magyartalan áramot, mintegy ösztön-szerűleg a magyar néphez menekülnek, mint a megrezent gyermekek az anyjuk ölébe. A francia marquist ellensúlyozzák a kifordított gubán heverésző paraszt gazdával, de mihánts az idegön ájer kiszélné az nyomtatott írásokbu, ők is rögvést mögesavarnak elméjükön a finomabb csapat, a honnat a paraszti izős bőffenetek helyött tyúkörből fészülködő kaputrakos emberök koponyáján már körösztilszaladt és megmángorolt magyarság gyűltne ki.

Ezért aztán nincs igazad öreg. Két bajt kiáltasz, de csak egy van. Mert a másik baj attól az egyiktől származik. Az idegen levegőtől való a tulzolt népieség.

A mi már most az idegen levegőt illeti, épen nem kell tőle megijedni és nincsen szűkség a vészharangra.

Mikor Ferenc császár ezeltől vagy kilencven évvel az ischli fűrdőt alapította, a hyperloyalis bandák annyira divatba hozták azt, hogy az ischli levegőt palackokban hermetice elzárva árulták Ausztriában és Magyarországon a patikákban.

Ha valaki megbetegedett, az orvosok egyéb szerek mellett ezt se restelték praescribálni.

— A beteg szobájában egy palack ischli levegőt kell kibocsátani éjszakára.

Másnap panaszkodott a beteg, hogy még mindég nem érzi magát könnyebben.

— Hm — szolt a doktor. — Ismétlni kell a dozist. A következő éjjel két palack levegőt ereszenek ki. Mindegy. Azért az ischli importált levegőtől még sem gyógyult meg senki.

Ne busulj hát jó Anonymus, mert nagyobb jelentősége, hidd meg, nincs annak a francia vagy orosz levegőnek sem, a mit a lelküket a külföldi irodalmakon felejtett írók eresztenek ki az ő kised irodalmi palackjaikból.

Föl se kell venni. Ha attól akkor nem gyógyult meg senki — hidd meg, ettől se hal meg senki.

Mikszáth Kálmán.

Pályátételek. A zomborvidéki róm. kath. tanító-egylet folyó évi október hó 18-án tartott választmányi gyűlésében a jövő pünkösd után tartandó nagygyűlésre a következő két tételt tűzte ki kidolgozásra: I. Miként nevelhetjük gyermekeinket munkásságra, rend- és tisztaságszeretetre? II. Készítsék az V-VI. oszt. részére részletes tanítási tervet a csillagászati földrajzból. Targy: a nappal, éjjel, sarkkör, térítő, csillagképek, évszakok, napjegy, napfordulás, naput, égővek, földpálya. A II. sz. tétel a gyűlésen gyakorlatilag is bemutatandó lesz. (A gyakorlati tanításhoz a zombori népiskola taneszközei előadónak rendelkezésére állanak.) Ugy az első mint a második tételnél a legjobb dolgozat 40-40 koronával jutalmazatik. Az idegen kézzel írott és jellegű levelekkel ellátott dolgozatok 1901. évi február hó végéig az egyet elnökehez, Kupuszínára küldendők. Később érkezett dolgozatok figyelembe nem vétetnek. Minden egyet tag a kitűzött dolgozatok közül legalább is egyet kidolgozni erkölcsi kötelességének ismerje. A dolgozatok egész ivre, de csak a lap felére irandók. A lapok megszámozva és összevarrva adandók be.

Jótekonycélú tárgysorsjáték. A szabadtéri ev. nőegylet által rendezett tárgysorsjáték buzását a m. kir. lotto-jövedéki igazgatóság ez év november 8-án kelt 1683. számú végzése folytán 1900. évi december hó 20-án tartják meg. E sorsjáték a szerény viszonyok között élő egyháznak igen szép jövedelmet fog hozni.

A munkások nyomora. Közeledek a tél: a szegény emberek réme. Nemcsak arról kell gondoskodni, hogy meglegyen a nyomoruságos eledel, a mi, ha ki is marad néha egy napig, szegény ember meg sem érzi valami nagyon, úgy van berendezve a gyomra születteától kezdve. Kell azonban egy kis tiszta fa is, meg valamivel melegebb ruha, hogy meg ne vegye az embert az isten hidege. Most, a mikor három négyszeres lesz a kiadás, esik el sok szegény ember attól a kevés keresettől, a miben nyáron át úgy a hogy része volt. Titelről írják, hogy az ottani téglacserépfedő gyárak, melyek állandóan 1000-1500 embert foglalkoztattak, teljesen beszüntették az üzemet. Kereset nélkül állanak a munkás családok, melyek pedig éveken át állandó munkásai voltak a gyáraknak. Ugyanilyen szomorú híreket kapunk az újvidéki és apatini téglagyárakról. Állítólag ott is beszüntetik az üzemet s több száz munkást fognak elbocsátani.

Agyonvert híres vén betyár. Bacs-Martonosról írják lapunknak: Faragó Miklós a szabadtéri negyedmillió lopás egyik főreszese méltó halállal végezte kártékony rossz életét. Nem jutott akasztófára, bárha embervér is tapadt már kezéhez ifjúságának betyár éveiben, hanem a zsványpusztulás egy másik nemeze lynchelte meg: agyonverték. Ugy pusztult el ez a rossz ember, mint méltó kenyeres pajtása Csonka Bálint, hasonlóképpen B-Martonos betyár fia, a vén zsvány, aki még Rozsa Sándornak kartarsa volt és tavaly lőtték le a csendőrök újabb gazság elkövetésénél fölvert harcokban. Ez is részese volt a negyedmillió lopásnak és most utána ment a betyárhalállal Faragó Miklós, akit zsványasága közben a napokban agyonverték. Martonoson nem törli meg a szemét ez után a zsvány-halál után senki. Még a családból való atyafiak se, akiknek csak szegénye volt Faragó Mihály. Nehány évvel ezelőtt szabadult ki a szegedi csillagbörtönből a vén zsvány. Egyfolytában 7 esztendő telt a Geiger-féle negyedmillió lopásért ő is. De még egyéb is volt a multból a rovason. Korhaz Jancsival, a petrovozzellői hírhedt csend iztosal, a betyárok derék bujtató és osztó cimborájával is jó pajtási viszonyban volt. Hazakertlívén falujába, itt nem emeltek neki persze diadalkaput, hanem a csendőség annál éberebben érdeklődött a 60 éves vén fegyenc után. Tavaly aztán kitért belőle újra a betyárver és majd elpusztult a csendőrfegyvertől. Zsványaságon érték, beszorították egy pajtába a csendőrök. A nagytermésű egykori fegyenc nem akarta magát egykönnyen megadni. Nem a kéményesök sorából való Faragó Miklós. Fölvette a barcot. Vasvillával védekezett előbb, aztán a villát rádöbta a csendőrökre a pajta ajtajából. Ekkor rálőtték, megsebesítették, és életben maradt. Csak azért, úgy látszik, mert a nemezis még rutabb halált szánt neki. Erről beszélnek Martonos községben és ez a nekrológja a vén betyárnak: Nem kar érte. Betörésre vete-medett a vén gonosz ismét és ezen munkájában rajtakapattán, elszánt ellentállást fejtett ki. Ekkor elveszett. Seres István gazdaember egy hatalmas husánggal agyonverte a vén betyárt. Összetörte a fejét és addig zúzta, törte, míg a gonosz lelkét ki nem verte belőle.

Felelős szerkesztő:
Dr. BALOGHY ERNŐ,
köz- és váltó-ügyvéd.
Laptulajdonos és kiadó:
BITTERMANN NÁNDOR.

HIRDETÉSEK.

Pályázat.

Bodrogh-Monostorszeg községben egy rendszeresített és 720 korona évi fizetés és némi mellékes jövedelemmel egybekötött **irnoki állás** lesz betöltendő. Az ezen állást elnyerni óhajtok forduljanak okmányaik bemutatása mellett a község jegyzőjéhez.

1343. szám.
kig. 1900.

Pályázati hirdetmény.

Kunbaja községben leköszönés folytán trespédésbe jött egy gyalogrendőri állásra ezennel pályázat hirdetik. Ezen állás javadalmazása évi 480 korona havi utólagos részletekben a község pénztárából. Rubázatot a megválasztott fél sajátjából köteles beszerezni, míg a fegyverzet felszerelést a község viseli. Felhívattak a pályázni szándékozók, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényeiket alulírott elüljárósághoz **folyó évi november hó 30-ig** annál is inkább nyújtsák be, mert a később beérkező kérvények figyelembe vétetni nem fognak.

Kunbaján, 1900. évi november hó 6-án.

2---1 **Az elüljáróság.**

Pályázati hirdetmény.

A sztanisicsi takarékpénztárnál — elhalálozás folytán trespédésbe jött — s évi 1800 korona javadalmazással járó könyvelői állásra ezennel pályázat nyitattik. Felhívattak a pályázók, hogy sajátkezűleg irt, képzettségüket, nyelvismereteiket és eddigi alkalmaztatásukat igazoló kérvényeiket az alulírt igazgatóságnál benyújtsák.

A megválasztott 1800 korona óvadékot letenni tartozik.

Az állás azonnal elfoglalható.

Sztanisics, 1900. évi november hó 11-én.

2---1 **A sztanisicsi takarékpénztár igazgatósága.**

4219. számhoz.
1900.

Hirdetmény.

A földművelésügyi m. kir. miniszter az 1900. évi november hó 8-án kelt 83443/IV-4-900. számú rendeletével a bajai állami kertmunkás iskola telepén egy kertész lakás és árnyékszék helyreállítását 6000 korona összeg erejéig engedélyezte.

A fentemlített munkák kivételének biztosítása céljából az **1900. évi december hó 1-ső napjának 10 órájára** alulírt hivatal helyiségében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdetik.

A versenyzői óhajtok felhívattak, hogy a fentebbi munkálatok végrehajtásának elvállalására vonatkozó zárt ajánlataikat a kitűzött nap d. e. 9 órájig a nevezett hivatalhoz annyival inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

Az ajánlatok az általános feltételekben előírt, az engedélyezett költségösszeg 5%-ának megfelelő bant-pénznek az állampénztárnál, adóhivatalok, vámhivatalok, sóhivatalok stb. történet letételét igazoló pénztári nyugta csatolandó.

A szóban forgó munkálatra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek a nevezett m. kir. állam-építészeti hivatalnál a rendes hivatalos órákban naponta megtekinthetők.

Kelt Zomborban, 1900. évi november hó 12-én.

Magyar kir. államépítészeti hivatal.

Pályázati hirdetmény.

Kiszács község óvnói állására ezennel pályázatot nyitunk.

Ez állás javadalmazása a községi pénztárból előleges havi részletekben fizetendő évi 600 korona és szabad lakás.

Felhívjuk mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy kellően felszerelt kérvényüket az óvoda felügyelőbizottságnál **folyó évi november hó 30-ig** nyújtsák be. A tót nyelv tudása megkívánatik. Később érkező kérvények figyelembe nem vétetnek.

Kelt Kiszácsban, 1900. évi október hó 31-én.

Wodring Ágoston, Vuceserics János,
bizottsági jegyző. 3-2 bizottsági elnök.

2899. szám.
kig. 1900.

Pályázati hirdetmény.

Bács-Almás községben elbocsátás folytán évi 600 korona javadalmazással egybekötött 2 gyalogrendőri állás trespédett meg. Felhívattak a pályázni szándékozók, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényüket **folyó évi november hó 20-ig** annál is inkább nyújtsák be, mert a később beérkező kérvények figyelembe vétetni nem fognak.

Megjegyeztetik, hogy a ruházatot az illető fél sajátjából köteles beszerezni, míg a fegyverzet felszerelést a község adja.

Bács-Almásban, 1900. évi november hó 6-án.

Szommer József, Kulesevits Márton,
jegyző. 2-2 bír.

4078. sz.
tkvi 1900.

Árverési hirdetmény.

A hódásági kir. járásbírósa mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Koratpatinszki András végrehajthatónak öz. Vieskov Zsványé Popov Nászta és társai végrehajtást szenvedők elleni vagyonszerzés megsejntetése és járuléka iránti végrehajtási ügyében a zombori kir. törvényszék (a hódásági kir. járásbírósa) területén lévő, Pivnica községben fekvő, a pivnicai 21. sz. tjkvben A. I. 10. sorsz. a. foglalt Popov Izidor, Popov Péter, Popov Lázár, Popov Gyuka és Koratpatinszky András nevének álló (41-42/b) hr. 21/b ö. i. sz. ház, udvar és kertre az árverést 1062 koronában ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az **1900. évi december hó 14-ik napján délután 2 órakor** Pivnica községében tartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át vagyis 106 koronát 20 fillért készpénzben, vagy az 1881-ik évi LX. t. c. 42-ik §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. november hó 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. c. 170. §-a értelmében a bant-pénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Hódásághon, 1900. évi november hó 5-én.

A hódásági kir. járásbírósa mint telekkönyvi hatóság.

Zombor. Bittermann Nándor és fia könyv- és könyvnyomtatás.

8819/1900. kig. szám.

Pályázati hirdetmény.

Glozsán községben leköszönés folytán megtrúlt irnoki állásra ezennel pályázatot hirdetek.

Ezen állással a községi pénztárból előleges havi részletekben fizetendő 800 korona fizetés és az anyakönyvvezető-helyettesi tiszteletdíj van egybekötve.

A tót nyelv bírása kívánatos.

Felhívom a pályázni kívánókat, hogy kérvényeiket kellően felszerelve legkésőbb **folyó évi december hó 10-éig** nálam auynival is inkább nyújtsák be, mert a később beérkező kérvények figyelembe vétetni nem fognak.

Ujvidék, 1900. évi november hó 10-én.

Michailovits,
főszolgabíró.

Hirdetmény.

Bodrogh-Monostorszeg község tulajdonát képező egy darab kiselejtezett tenyészbika **folyó hó 21-én délelőtt 9 órakor** nyilvános árverésen el fog adni a község házában.

Bodrogh-Monostorszeg, 1900. november 14.

Az elüljáróság.

6679. szám.
kig. 1900.

Pályázati hirdetmény.

Bács-Bodrogh vármegye zombori járásához tartozó Csonopla községénél trespédésben lévő és évi 1000 korona fizetéssel és 40 korona anyakönyvvezetői helyettesi tiszteletdíjjal javadalmazott **segédjegyzői** állásra — tekintettel arra, hogy az előbbi pályázat kielégítő eredményre nem vezetett — ezennel újabb pályázatot hirdetek s felhívom az állást elnyerni óhajtókat, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényeiket **hosszám folyó évi november hó 30-ig** nyújtsák be.

Zombor, 1900. évi november hó 5-én.

Tárczay Dezső,
főszolgabíró.

3-1

1356. szám.
1900.

Árverési hirdetmény.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a budapesti VI. ker. tek. kir. járásbírósa 1898. évi Sp. X. 1321/4. és 1321/12 számú végzése következtében dr. Vermes Károly budapesti ügyvéd által képviselt Brust Dávid budapesti cég javára öz. Mayer Henrikné és társai bezdáni lakosok ellen 505 korona 56 fill. és járuléka erejéig 1900. évi október hó 11-én foganatosított kielégítési végrehajtás utján lefoglalt és 751 kor. 20 fillérré becsült következő ingóságok u. m.: butor és ágynemű, harisnyák és harisnyakötő gépek nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árveréseket a zombori tek. kir. járásbírósa 1900. évi V. 1003/5 sz. végzése folytán 505 kor. 56 fill. tőkekövetelés, ennek 1898. évi január hó 1-ső napjától járó 5% kamatai és eddig összesen 177 kor. 38 fillérből már megállapított költségek erejéig Bezdán ban alpercek lakásán leendő eszközölésére **1900. évi december hó 3-ik napjának délelőtt 9 órájra** határidőit kitértetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett a legközelebbi ígérőnek becsáron alul is el tognak adni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felül foglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezek javára is elrendeltek.

Kelt Zomborban, 1900. évi november hó 14-én.

Cservenka Lajos,
kir. bir. végrehajtó.

6869. szám.
kig. 1900.

Pályázati hirdetmény.

Tovarisova községben lemondás folytán megtrúlt községi irnok-végrehajtói állásra ezennel pályázatot hirdetek s felszólított pályázni óhajtókat, hogy kérvényeiket **folyó évi november hó 20-ig** alulírott nem fog-nak tekintetbe vétetni.

Javadalmazás évi 600 korona, havi előleges részletekben.

Palánkán, 1900. évi október hó 26-án.

Ritter,
szolgabíró.

1368. szám.
kig. 1900.

Pályázati hirdetmény.

Tovarisova községben trespédésbe jött két gyalogrendőri állásra pályázat nyitattik.

Evi fizetés 480 korona havi utólagos részletekben, felszerelést a község, ellenben a ruházatot sajátjából tartozik beszerezni.

A kellően felszerelt kérvények **1900. évi december hó 1-éig** alulírott elüljárósághoz nyúj-tandók be.

Tovarisova, 1900. évi november hó 2-án.

3---1 **Az elüljáróság.**